

Dosar nr. 2r-324/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (L. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Cotorobai, I. Țurcan, M. Anton)

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Dogaru împotriva Iuliei Lazareva, succesoarea în drepturi a Iulitei Stadnicenco cu privire la încasarea cheltuielilor pentru serviciile prestate,

împotriva încheierii din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea Iuliei Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina cu privire la emiterea unei decizii suplimentare,

c o n s t a t ă:

La 6 noiembrie 2018 Victor Dogaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Iuliei Lazareva, succesoarea în drepturi a Iulitei Stadnicenco cu privire la încasarea cheltuielilor pentru serviciile prestate.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de Victor Dogaru, deoarece a fost depusă cu încălcarea cerințelor stabilite în art. art. 166 alin. (2) lit. c) și e), 167 alin. (1) lit. a) , b) și c) Cod de procedură civilă, reclamantului fiindu-i acordat pentru lichidarea neajunsurilor un termen de 7 zile, din momentul recepționării copiei încheierii.

Prin încheierea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Victor Dogaru împotriva Iuliei Lazareva, succesoarea în drepturi a Iulitei Stadnicenco cu privire la încasarea cheltuielilor pentru serviciile prestate, a fost restituită, în temeiul art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Prin decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul declarat de Victor Dogaru și a fost menținută încheierea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La data de 06 martie 2019 Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a depus cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare privind încasarea de la Victor Dogaru în beneficiul Iuliei Lazareva cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1500 de lei (f.d. 47).

Prin încheierea din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cererea Iuliei Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Dogaru împotriva Iuliei Lazareva, succesoarea în drepturi a Iulitei Stadnicenco cu privire la încasarea cheltuielilor pentru serviciile prestate, a fost respinsă.

La 12 aprilie 2019 Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a declarat recurs împotriva încheierii din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate și soluționarea prin decizie a cererii cu privire la emiterea unei decizii suplimentare.

În motivarea recursului, recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a indicat că, din motiv că nu posedă limba de stat și nu are studii juridice, precum și întru asigurarea apărării drepturilor în cadrul judecării recursului declarat de Victor Dogaru, a contractat un avocat, care a efectuat mai multe acțiuni în interesele sale și anume: a studiat materialele dosarului în incinta Curții de Apel Chișinău, i-a tradus cererea de recurs, cât și alte înscrisuri, a întocmit referință și a depus-o în cancelaria instanței de apel la 01 martie 2019.

Totodată, recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a invocat că, prin referința depusă la 01 martie 2019 a solicitat respingerea recursului declarat de Victor Dogaru, precum și încasarea de la Victor Dogaru în beneficiul său a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1500 de lei.

Recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a susținut că prin decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul declarat de Victor Dogaru și a fost menținută încheierea din 23 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, însă instanța de recurs nu a rezolvat problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată.

Recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a relatat că la 06 martie 2019 a depus în instanța de recurs cerere privind emiterea unei decizii suplimentare cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, însă prin încheierea din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, aceasta a fost respinsă (f.d. 47).

Recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a menționat că fiind implicată în procesul judecării recursului declarat de Victor Dogaru, instanța de recurs neîntemeiat a concluzionat că nu are dreptul la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, deoarece cauza nu a fost examinată în fond. Or, având calitate de participant la proces, căruia i-a fost comunicată cererea de recurs și explicat dreptul de a depune referință, a obținut și dreptul la compensarea cheltuielilor de asistență juridică în conformitate cu art. 94 Cod de procedură civilă.

Recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a remarcat că, în cazul dat calitatea și drepturile sale procedurale pot fi asimilate cu drepturile pârîtului. Or, în situația în care reclamantul renunță la acțiune după comunicarea acesteia pârîtului, instanța de judecată la fel nu examinează fondul cauzei, însă îl obligă pe reclamant, la cererea pârîtului să-i compenseze cheltuielile suportate în conformitate cu art. 97 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Recurenta Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina a precizat că în condițiile în care și-a realizat dreptul la asistența juridică acordat prin art. 8 Cod de procedură civilă, care prevede expres că, asistență juridică poate fi acordată în orice instanța de judecată și în orice fază a procesului, nu poate fi limitată în dreptul la compensarea cheltuielilor de asistență juridică în temeiul art. 96 Cod de procedură civilă.

Examinând recursul declarat de Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră depus în afara termenului legal și urmează a fi restituit.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Iar, în conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurenta nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Articolele 113 alin. (1) și 10 alin. (1) Codul de procedură civilă, prevăd că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător). Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Din materialele cauzei rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 19 martie 2019 și a fost expediată în adresa reprezentantului Iuliei Lazareva, avocatul Lilia Pacișina, prin intermediul poștei electronice, liliagnj@gmail.com, la 22 martie 2019 (f.d. 52).

Totodată, instanța de recurs relevă că încheierea din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată la 25 martie 2019.

De asemenea, instanța de recurs relevă că materialele cauzei denotă că reprezentantului Iuliei Lazareva, avocatul Lilia Pacișina a declarat recurs împotriva încheierii din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, la 12 aprilie 2019 (f.d.94-96).

Astfel, reieșind din cele expuse supra, instanța de recurs conchide că, deși instanța de recurs a expediat încheierea din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău în adresa avocatului Lilia Pacișina, prin intermediul poștei electronice, la 22 martie 2019, prezentul recurs a fost depus de reprezentantului Iuliei Lazareva, avocatul Lilia Pacișina abia la 12 aprilie 2019, adică în afara termenului legal prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă, iar recurenta nu a solicitat repunerea în termen.

Mai mult, ținând cont de interesele concurente și sintetizând cele determinate supra, instanța de recurs constată că recurenta nu a furnizat nici o explicație plauzibilă în fața instanței de recurs despre motivul pentru care a așteptat până la 12 aprilie 2019 să depună cerere de recurs împotriva unei încheieri despre care a putut afla, în mod rezonabil și obiectiv (a se vedea Seal vs Regatul Unit 7 decembrie 2010, parag. 82, și Wyssenbach vs Elveția, 22 octombrie 2013, parag. 39 – 40; Archebasov vs Ucraina, 22 mai 2018, parag. 31).

Totodată, instanța de recurs statuează că recurenta nu a prezentat nici un argument referitor la depunerea așa de târzie a cererii de recurs. În general, acesta nu a motivat respectarea acestui criteriu de admisibilitate, ceea ce creează impresia că l-a evitat sau ignorat în mod deliberat, iar în absența unor probe fiabile, completul de judecată nu înțelege pasivitatea recurente și a reprezentantului acesteia de la 19 martie 2019 și până la 12 aprilie 2019.

Așadar, instanța de recurs conchide că, în cauza Bakowska versus Polinia (12 ianuarie 2010, parag. 52 - 55), s-a statuat că, reclamantul și-a prezentat o cerere de asistență juridică, pentru a formula un recurs, aproape peste trei săptămâni după ce i-a fost comunicată decizia. Așadar, nu s-a demonstrat că, această întârziere fusese justificată de circumstanțe speciale pentru care acesta nu putea fi tras la răspundere, prin respingerea tardivă a cererii, sau că nu ar fi putut cunoaște termenul în care trebuia să facă obiectul unei căi de atac prezentat instanței. Pe cale de consecință, având în vedere întârzierea cu care reclamantul și-a exercitat dreptul procedural, Curtea Europeană a considerat că el nu a dat dovadă de diligență pe care ar trebui să o aștepte în mod obișnuit o parte în procedurile civile (a se vedea suplimentar Pretto și alții versus Italia, 8 decembrie 1983, parag. 33 sau Smyk versus Polonia, 28 iulie 2009, parag. 63).

În conformitate cu art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Instanța de recurs relatează că art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, urmează a fi interpretat prin metoda gramaticală a interpretării legii.

Interpretarea gramaticală a legii constă în lămurirea conținutului unei norme juridice pe baza regulilor gramaticii, ceea ce presupune folosirea procedeelor de analiză morfologică și sintactică a textului legal, ținându-se cont de înțelesul termenilor utilizați în textul respectiv, de legătura dintre acești termeni, de construcția propoziției sau a frazei, de particulele întrebuințate, precum și de semnele de punctuație.

Prin urmare, având în vedere că, părți de propoziție de același fel sunt legate prin „sau”, fapt ce denotă enumerarea unor lucruri și interpretând gramatical art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție indică că, actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, legiuitorul făcând astfel distincție între aceste modalități de comunicare a actelor de procedură.

La caz, instanța de recurs constată că poșta electronică a avocatului Lilia Pacișina, reprezentantul recurente Iulia Lazareva, liliagnj@gmail.com a fost indicată în mandatul avocațional cu seria MA 1317567 din 29 ianuarie 2019, precum și în

antetul referinței, cererii de emitere a unei decizii suplimentare și cererii de recurs (f.d. 35, 36, 47, 94).

Respectiv, instanța de recurs conchide că expedierea de către instanța de recurs a încheierii recurate, în adresa avocatului Lilia Pacișina, prin intermediul poștei electronice liliagnj@gmail.com, care a fost indicată în mandatul avocațial cu seria MA 1317567 din 29 ianuarie 2019, precum și în antetul referinței, cererii de emitere a unei decizii suplimentare și cererii de recurs, întrunește condițiile stabilite de legiuitor cu referire la comunicarea actelor de procedură participanților.

De asemenea, instanța de recurs învederează că Iulia Lazareva a împuternicit-o pe avocatul Lilia Pacișina să-i reprezinte interesele în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Dogaru împotriva Iuliei Lazareva, succesoarea în drepturi a Iulitei Stadnicenco cu privire la încasarea cheltuielilor pentru serviciile prestate, cu oferirea drepturilor speciale prevăzute de art. 81 alin. (1) Cod de procedură civilă, inclusiv cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească, semnând în acest sens mandatul avocațial cu seria MA 1317567 din 29 ianuarie 2019 (f.d. 35).

În conformitate cu art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Conform art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de drepturi, dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În această ordine de idei, Colegiul subliniază că drepturile procedurale sunt însoțite de obligații procedurale (a se vedea Zubac vs Croația (M.C.), 5 aprilie 2018, parag. 93), iar părțile din litigiu trebuie să depună un anumit efort în ceea ce privește respectarea etapelor procedurale referitoare la cazul lor.

În atare situație, instanța de recurs reiterează cu certitudine că prezentul recurs a fost declarant de Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina în afara termenului legal prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă, iar recurenta nu solicită repunerea în termen.

Suplimentar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a menționa și faptul că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În circumstanțe descrise, Colegiul subliniază că omisiunea recurentei de a depune în termen cererea de recurs, fără a invoca motive întemeiate pentru prelungirea termenului de depunere a unui act procedural, este inadmisibilă, iar soluția în cauză este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii

definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil (Popov vs Moldova (nr. 2) (6 decembrie 2005, parag. 53), Melnic vs Moldova (14 noiembrie 2006, parag 40 și 41), Dacia S.R.L. vs Moldova (18 martie 2008, parag. 77) sau Nichifor vs Moldova (20 septembrie 2016, parag. 29 – 32).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul declarat de Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina împotriva încheierii din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost depus în afara termenului legal, iar recurenta nu solicită repunerea în termen, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina împotriva încheierii din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 269-270, 426¹ alin. (1) lit. a) și art. 426¹ alin. (2) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se restituie recursul declarat de Iulia Lazareva, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina împotriva încheierii din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Dogaru împotriva Iuliei Lazareva, succesoarea în drepturi a Iulitei Stadnicenco cu privire la încasarea cheltuielilor pentru serviciile prestate, ca fiind depus în afara termenului legal, iar recurenta nu solicită repunerea în termen.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Dumitru Mardari

Nina Vascan